Správna dispenzácia: Bolesti hlavy a migréna

Zverejnené: 25. júna 2021 | Autor: PharmDr. Peter Stanko

Bolesť hlavy spravidla vzniká v senzitívnych štruktúrach hlavy nociceptívnou stimuláciou rôzneho pôvodu. **Najväčšiu skupinu tvoria primárne bolesti hlavy**, pri ktorých sa nezisťuje žiadna štrukturálna lézia, ani celkové ochorenie. So **stúpajúcim vekom pribúda výskyt sekundárnych bolestí hlavy, ktoré môže vážne ohroziť zdravie a často aj život pacienta.**

Akútnymi bolesťami hlavy vo forme častých epizód, resp. záchvatov trpí 15 % až 20 % populácie. Tieto bolesti hlavy sa označujú ako primárne alebo funkčné, lebo ich primárnou príčinou je porucha neuroregulačných funkcií. Bolesť hlavy je ich hlavným a často len jediným príznakom.

Najčastejšie primárne bolesti hlavy sú migréna a tenzná bolesť hlavy, zriedkavejšie sa vyskytuje tzv. cluster headache.

Obrázok 2: Klinické príznaky a charakteristiky hlavných typov bolestí hlavy. (zdroj: solen.sk)

V rámci manažmentu bolesti hlavy sa uplatňujú predovšetkým analgetiká na systémové podanie, často v kombináciách, resp. s využitím adjuvantných liečiv. Zároveň sa uplatňujú nefarmakologické postupy a významnú rolu hrajú tiež režimové opatrenia.

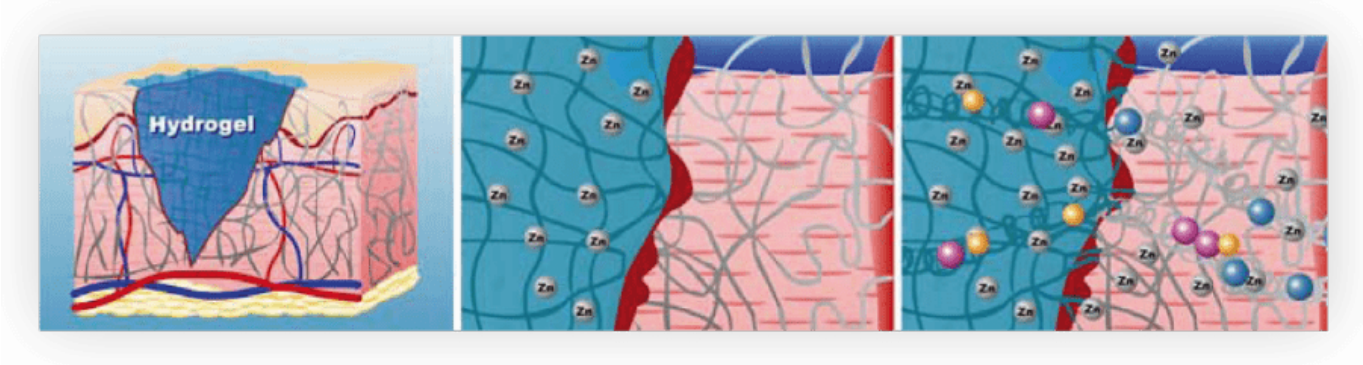
Obrázok 3: Mechanizmus analgetík-antiflogistík (NSA). (zdroj: springer.com)

Systémové analgetiká-antireumatiká (nesteroidové antiflogistiká, NSA) na perorálne použitie potláčajú bolesť cestou neselektívneho tlmenia aktivity enzýmu COX s následným znížením syntézy prostaglandínov.

Nesteroidové antiflogistiká:

- sú dostupné aj vo formách s rýchlym nástupom analgetického účinku,
- majú výrazne vyššiu pravdepodobnosť analgetického účinku (podľa hodnoty NNT),
- dosiahnu výraznejší protizápalový účinok oproti lokálne aplikovaným NSA,
- sú kombinovateľné s paracetamolom a adjuvantnými liečivami.

Nástup analgetického účinku bežných perorálnych foriem sa pohybuje v intervale 30-60 minút. Výnimku tvoria liekové formy s rýchlym nástupom účinku, ktorý sa pohybuje v intervale 10-20 minút.

Obrázok 5: Závislosť medzi prijatou dávkou magnézia a mierou vstrebávania a biologická dostupnosť jednotlivých foriem magnézia. (zdroj: skp-casopis.sk)

Rimbaba obyčajná (partenolid)

Z fytofarmák používaných v tradičnom liečiteľstve má schválené zdravotné tvrdenie podpora analgetického pôsobenia pri záchvatovitých bolestiach hlavy jedine rimbaba obyčajná (Tanacetum partenium).

Rimbaba obyčajná obsahuje aktívnu látku partenolid, ktorá dokáže tlmiť nadmernú dilatáciu ciev cestou inhibície sérotonínu, čím tlmí záchvaty migrény. Partenolid ľahko prechádza cez bunkovú membránu.